

Can Riols II. Tombes de can Riols

Navàs

Ubicació

Comarca: Bages

Lloc/Adreça: Sector oest del terme municipal, parròquia de Sant Salvador de Torroella

Emplaçament De la carretera que uneix Palà de Torroella i Palà Nou en surt un camí cap a l'est i després nord-est. A uns 2 km, poc abans del trencall cap a Riols, camí a l'esquerra (sector oest). El sector est es troba poc després del trencall de Riols

Alçada: 440

Coordenades:

Latitud: 41.85909

Longitud: 1.7356

UTM Est (X): 395054

UTM Nord (Y): 4634904

Classificació

Número de fitxa 08141 - 189

Àmbit: Patrimoni immoble

Tipologia Jaciment arqueològic

Estil / època: Medieval

Segle V-XII

Estat de conservació Bo

Protecció Legal

Tipus de protecció: BPU

Observacions protecció: Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 24.BARP. Nivell 1. Integral.

Data aprovació: dc., 20/02/2019 - 12:00

Número inventari CCAA 1573

Generalitat i altres inventaris

Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08140A013000130000IP
Fitxes associades:	

[El Riols](#)

[Església de Sant Joan d'Orriols](#)

[Can Riols I](#)

[Tina de Riols](#)

Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
----------------------------	-----------------------

Data de registre de la fitxa:	dc., 17/03/2021 - 10:13
--------------------------------------	-------------------------

Descripció

Conjunt de tombes excavades a la roca d'època alt-medieval que es troben prop de la masia de Riols. El jaciment consta de dos sectors separats entre si uns 200 metres. Al sector oest hi ha tres tombes. Es troba a la banda nord del camí, i les seves coordenades UTM són ETRS89 395054, 4634904. Al sector est hi ha una sola tomba. Es troba a la banda sud del camí, i les seves coordenades UTM són ETRS89 395259,4634909.

El sector oest té dues tombes juntes, una de tamany adult i una d'infantil al seu costat, i una altra que es troba uns 15 metres al sud. Les dues que es troben juntes tenen planta ovalada i la seva orientació és amb el cap al sud-oest. Per la seva disposició es pot interpretar que, entre infant i adult, devia existir una relació de parentiu molt estreta. L'altra tomba té també una forma ovalada, tot i que amb el cap molt recte. Presenta un regueró exterior que s'ha interpretat com a encaix per a la coberta. Tanmateix, per la seva disposició només a la part alta de la roca pensem que podria tractar-se d'un desguàs per a les aigües pluvials, tal com succeeix amb la tina excavada a la roca que hi ha propera.

En el sector est s'hi ha identificat una sola tomba, que es troba uns 150 m al nord-oest de la masia de Riols, en un bosquet prop d'un cobert. La tomba té planta ovalada, de contorns molt arrodonit però a la part dels peus el perfil del retall queda obert. En aquest cas la seva orientació és aproximadament d'est a oest.

Les tombes de can Riols tenen la peculiaritat de conjugar en un espai proper sepultures excavades a la roca i elements de producció, com són les tines, també excavades a la roca. En aquest sentit es pot equiparar amb altres de propers, com la necròpolis de cal Garrifes. En aquest cas hem optat per diferenciar la tina en un element a part.

Observacions:

Tal com hem dit, prop de la masia de Riols hi ha dos indrets amb tombes excavades a la roca. En els darrers anys hi ha hagut una confusió entre els dos que tot seguit intentem aclarir.

L'any 1988 els arqueòlegs Antoni Daura, Joan Galobart i Eduard Sánchez van fitxar el jaciment per primera vegada a la Carta Arqueològica. Llavors es fa esment de tres tombes, que són les que corresponen al que hem anomenat sector oest. En revisions posteriors del jaciment ja es diu que només s'ha localitzat una de les tombes, perquè en realitat es referien al que hem anomenat sector est, on només hi ha una tomba. En la revisió de la Carta Arqueològica feta el 2010 ja es diu que només s'ha localitzat una tomba, i en el Catàleg de protecció del patrimoni de Navàs (PEUPIC, fet el 2018) també

es diu que només s'ha localitzat una tomba, pensant que les altres dues es troben amagades entre la brossa, i es donen les coordenades que corresponen al sector que hem denominat est, quan en realitat la descripció correspon al sector oest.

D'altra banda, nosaltres hem optat per descriure com un element a part la tina de can Riols, que en altres fitxes apareix juntament amb el jaciment de les tombes. En realitat, la tina està clarament separada de les tombes i difícilment hi tenia cap connexió.

Història

La masia de Riols s'assenta sobre un promontori molt ben situat entre camps de conreu que ja devia ser un lloc habitat des de molt antic, tal com ho demostra l'existència de dos jaciments arqueològics situats pràcticament a tocar. Uns 60 m al sud de la casa s'han trobat indicis d'un assentament ibero-romà (jaciment de can Riols I), i al nord es troben unes tombes alt-medievals excavades a la roca (jaciment de can Riols II). Probablement, doncs, sota l'actual masia hi trobaríem els fonaments d'un nucli d'època antiga.

L'indret d'Orriols apareix citat des de molt antic, concretament a l'any 993. El topònim deriva del llatí i és un diminutiu de graner, sinònim del mot català antic orri. L'església és esmentada per primera vegada l'any 1294, situada dins l'antic terme del castell de Castelladral. A la baixa edat mitjana Orriols constituïa una quadra autònoma dins el terme de Castelladral. En un principi (1294) la capella era coneguda com a Sant Joan d'Orriols. L'església constituïa el nucli que aglutinava un seguit de masos de la zona, i tenia una certa importància, ja que va arribar a tenir cementiri propi, adossat a la capella. Als segles XVI-XVIII la masia es denominava Margarit.

Bibliografia

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 24.BARP

DAURA, A., GALOBART, J., PIÑERO, J. (1995) *L'arqueologia al Bages*. Col·lecció monografies, núm. 15. Centre d'Estudis del Bages. Manresa, p. 253-254.

MARTÍ, R., FOLCH, C., GIBERT, J. (2006). Memòria de les prospeccions arqueològiques a la Vall del Cardener. Arxiu Servei d'Arqueologia i Paleontologia. Generalitat de Catalunya. Núm. Reg. 7084.

Projecte d'investigació: "Ocupación, organización y defensa del territorio durante la transición medieval anys 2005-2008". Promogut pel Departament de Ciències de l'Antiguitat i Edat Mitjana de la Universitat Autònoma de Barcelona. Dirigit per Cristian Folch Iglesias i Jordi Gibert Rebull.

